

Bid mærke i miljøet

Grønne
*f*amilier

Økologimærkning

EU's økologimærke

Logoet er grønt, blå og hvidt. Logoet bør kun anvendes i sort/hvidt version, hvor det er upraktisk at anvende logo i farver. Varer der har EU's økologilogo viser at varen er økologisk, samt at den er produceret og kontrolleret i overensstemmelse med EU's økologiforordning. Logoet kan påsættes økologisk producerede varer i EU og anvendes på produkter, der er importeret fra tredjelande dog med den betingelse, at kontrolorganet i tredjelandet har været underlagt overtilsyn af en offentlig myndighed. Logoet kan desuden anvendes på økologiske produkter, der indeholder op til 5% importerede økologiske ingredienser, hvor kontrolorganet i tredjelandet ikke har været underlagt offentligt overtilsyn. Logoet kan påsættes både økologiske fødevarer og uforarbejdede økologiske landbrugsprodukter f.eks. juletræer. Den Økologiske produktion er underkastet et omfattende regelsæt, der sikrer at der ikke er anvendt pesticider, at produkterne ikke indeholder genetisk modificerede organismer og/eller produkter afledt af sådanne organismer, med undtagelse af veterinærlægemidler.

Ø-mærket

Det røde Ø-mærke er et dansk kontrolmærke. Ø-mærket fortæller, at det er de danske myndigheder, der fører kontrol med de virksomheder, der har produceret, forarbejdet, pakket eller mærket de økologiske fødevarer. At en vare har det økologiske røde Ø-mærke betyder, at der ikke har været anvendt bekæmpelsesmidler i produktionen - på nær enkelte undtagelser f.eks. svovl i visse produkter. At der ikke har været anvendt kunstgødning i produktionen, samt at der som hovedregel ikke har været anvendt gødning fra »ikke økologiske« dyr. For husdyrproduktionen gælder, at der ikke er brugt vækstfremmere, at mindst 80% af foderet er økologisk, dog 90% for køer, får og geder. At der ikke er anvendt benmel, samt at der ikke er brugt genmodificerede organismer (GMO). Der stilles derimod ingen krav til materialer anvendt til emballering. Der må bruges ca. 36 forskellige tilsætningsstoffer i Ø-mærkede fødevarer, hvilket er under 10% af den mængde der må anvendes i anden produktion. Ø-mærket med teksten "Statskontrolleret økologisk" kan påsættes økologiske fødevarer og visse økologiske nonfood produkter som f.eks. økologiske udplantningsplanter og dyrefoder. Ø-mærket kan påsættes importerede økologiske fødevarer m.v. fra udlandet, hvis de er tilberedt i Danmark.

Demeter-mærket

Demeter-mærket er et kontrolmærke for biodynamiske produkter, der overholder Demeter-reglerne for dyrkning og forarbejdning. Demeter-reglerne er på flere områder skarpere end økologireglerne, som alle biodynamiske jordbrug og virksomheder som minimum skal overholde. Reglerne for Demeter-mærket fastlægges af Foreningen for Biodynamisk Jordbrug i samarbejde med Demeter International, der er en sammenslutning af biodynamiske foreninger i ca. 30 lande. I Danmark kontrolleres de ved årlige kontrolbesøg af Demeterforbundet, der består af repræsentanter for avlere, grossister og forbrugere. Demeter-mærket bruges på både danske og udenlandske biodynamiske produkter. Det ældre mærke, kaldet 'demeter-blomsten', dækker det samme og bruges fortsat. Det nye demeter-mærke vil dog være det mest synlige fremover, da det altid er placeret foran på etiketten på de godkendte biodynamiske varer. Læs mere på www.biodynamisk.dk

Miljømærkning

Det Nordiske Svanemærke

Svanen er Nordisk Ministerråds miljømærke for produkter der ikke er fødevarer – de såkaldte non-food produkter. Svanemærket fortæller, at varerne er blandt de mindst miljøbelastende inden for den pågældende varegruppe. Reglerne fastlægges, sådan at højst 1/3 af varerne på det nordiske marked kan opfylde dem. De baseres på livscyklusvurdering og opdateres med faste mellemrum. Reglerne vedtages af Miljømærkenævnet, hvor der sidder repræsentanter fra stat, forbruger- og miljøorganisationer samt handel og industri. Svanemærket er en frivillig ordning, hvor producenten betaler gebyr for retten til at bruge mærket. Kontrollen udføres af Miljømærketsekretariatet. Læs mere: www.ecolabel.dk

EU Blomsten

EU's miljømærke har eksisteret siden 1992 og ligesom for det nordiske svanemærke, stiller EU Blomsten en række miljøkrav som varen skal opfylde for at kunne få mærket, det er f.eks. grænseværdier for anvendelse og udledning af giftige stoffer, krav til ressource- og genanvendelighed. Det er Miljømærkesekretariatet der står for kontrollen med EU-blomsten. Reglerne for EU-blomsten fastlægges med det mål, at højst 1/3 af varerne på det europæiske marked kan opfylde dem. Reglerne er baseret på livscyklus-vurderinger og opdateres med faste mellemrum. Reglerne udarbejdes som et samarbejde mellem medlemslande og repræsentanter for industri, handel og miljø- og forbrugerorganisationer. Blomsten er en frivillig ordning, og producenten betaler en afgift for at bruge mærket. Læs mere: www.ecolabel.dk

Kaffebønner. Foto: Max Havelaar Østrig

Etisk mærkning

Max Havelaar

Max Havelaar Fonden i Danmark er skiftet til det internationale mærke i 2003. Max Havelaar-mærket er ikke et miljø- eller økologimærke, men et mærke for bæredygtig handel. Mærket er internationalt. Det blev etableret i Holland i 1988 og administreres i Danmark af Max Havelaar Fonden. Mærket findes efterhånden på mange importerede varer f.eks. kaffe, te, bananer og kakao. 17 lande i Vesten har et Max Havelaar-sekretariat, som skaber kontakt mellem lokale importører og bønderne i den 3. verden samt oplyser om ordningen. Max Havelaar kontrollerer, at handelen er "bæredygtig", dvs. at bønderne sikres en garanteret mindstepris og langtidskontrakter mod at de opfylder særlige betingelser f.eks. arbejder hen imod en økologisk bæredygtig produktion og ikke kun dyrker en slags afgrøde. Max Havelaar Fonden er i Danmark stiftet af Folkekirkens Nødhjælp, Mellemfolkeligt Samvirke, WWF Verdensnaturfonden, Ibis, Ulandsimporten og Arbejdernes Internationale Forum. Læs mere: www.maxhavelaar.dk

FSC-mærket

FSC er en mærkningsordning for træprodukter. Det er den internationale organisation Forest Stewardship Council (FSC) der står for mærket. FSC (Forest Stewardship Council) er et ligeværdigt samarbejde mellem forskellige skovinteresser, der er blevet enige om retningslinjer for bæredygtig skovdrift der respekterer økonomiske, sociale samt naturmæssige interesser – For at træ kan opnå FSC-mærket skal det komme fra en skovproduktion, der ikke fører til rydning af skoven, og derfor sikrer bevarelsen af skovens mange forskellige plante- og dyrearter. FSC-mærket gør det muligt for forbrugeren at genkende træ og trævarer fra bæredygtige skovbrug. Mærkning skal ses som et - blandt flere - tiltag for at fremme et mere bæredygtigt skovbrug. Læs yderligere på www.fsc.dk

Den Grønne Nøgle

Miljødiplom der tildeles hoteller, vandrerhjem, ferie- og kursuscentre og campingpladser der opfylder en række miljøkriterier som f.eks. begrænsning af vand- og energiforbrug, brug af miljøvenlige rengørings- og vaskemidler, sortering af affald (kildesortering), ressourcebesparelser og økologiske produkter til morgenmaden. Læs mere på www.dengroennenogle.dk

EMAS – EU's Miljøcertificeringsordning

EU's ordning for "miljøstyring og miljørevision" er en frivillig EU-ordning for virksomheder, der har indført miljøstyring på højt niveau. I Danmark er Miljøstyrelsen ansvarlig for registrering, og DANAK under Erhvervsfremmestyrelsen er ansvarlig for akkreditering af verifikatorer. Formålet med EMAS er at fremme en fortsat forbedring af indsatsen på miljøområdet i industri- virksomheder. Dette sker dels gennem indføring af miljøpolitikker, miljøprogrammer og styringssystemer og dels gennem den systematiske, objektive og regelmæssige bedømmelse af indsatsen på miljøområdet. Et formål er også at sikre offentlig tilgængelig dokumentation, der viser de deltagende virksomheders indsats på miljøområdet.

Energimærkning

EU's energimærkningsordning er en obligatorisk, fælles europæisk mærkning af forskellige hårde hvidevarer, elovne, biler, og el-pærer, halogenlamper, lysstofrør m.m.

Energimærkning skal vejlede forbrugeren om et produkts energiforbrug, et energirigtigt produkt er ofte det mest økonomiske, når elforbruget medregnes. Produkternes energiforbrug kan aflæses på en skala fra A til G, hvor A står for det laveste energiforbrug.

Husholdningsprodukter der er omfattet af ordningen:

- » Biler
- » El-ovne
- » Frysere
- » Køle-fryseskabe
- » Køleskabe
- » Lyskilder
- » Opvaskemaskiner
- » Tørretumblere
- » Vaske-/tørremaskiner
- » Vaskemaskiner

Energipilen

Mærket sidder på elektroniske produkter der bruger meget lidt energi i standby funktionen. Energipilen sikrer et lavt standby-forbrug. Danmark deltager i et internationalt samarbejde om at registrere og mærke energieffektive apparater. Energistyrelsen repræsenterer Danmark.

Solfangeranlæg

Udenlandske økologimærker

Det svenske nationale økologimærke

KRAV er en organisation, der er bemyndiget af den svenske stat til at kontrollere og certificere økologisk produktion. Mærket ses især på madvarer. For at få mærket skal producenten som minimum opfylde EUs regler om økologisk landbrug (for planter). KRAV-kontrollen omfatter: regler om tilsætningsstoffer, brug af bekæmpelsesmidler samt dyrehold. Mærket er en frivillig ordning og producenten betaler for at bruge mærket.

Det norske nationale økologimærke

Debio er af de norske landbrugsmyndigheder udpeget som udøvende kontrolinstans for økologisk produktion i Norge. Debio-mærkets regler er udarbejdet i overensstemmelse med den internationale økologistandard (IFOAM) og indenfor rammerne af den norske lovgivning vedrørende økologisk produktion. Herudover skal varerne skal overholde EUs regler for økologisk produktion

Det franske AB – Agriculture Biologique

Det Franske nationale - AB-logoet administreres af den franske stat. Økologiske produkter kan få mærket, hvis de indeholder mere end 95% økologiske ingredienser og er produceret eller pakket i EU.

EKO-mærket

EKO-mærket er et økologimærke, der administreres af den hollandske organisation "Skal". Skal er et privat firma, der er bemyndiget til at certificere økologiske varer i Holland. Skal har autorisation til at certificere økologiske varer i flere andre lande - f.eks. Tyskland. EKO-mærket findes på madvarer, tekstiler og trævarer. Varene skal som minimum overholde EUs regler for økologisk landbrugsproduktion for frugt, grøntsager og andet plantemateriale.

Udenlandske miljømærker

Der Blaue Engel

Der Blaue Engel er et statsligt tysk miljømærke. Reglerne for at få mærket er fastlagt med udgangspunkt i en livscyklus-vurdering. En miljømærkejury nedsat af de tyske miljømyndigheder beslutter hvilke varegrupper, der kan få mærket. Reglerne udvikles i et samarbejde med repræsentanter for miljømyndigheder, industri, miljø- og forbrugerorganisationer samt andre relevante eksperter. Reglerne revurderes efter 3 år.

Bra Miljöval

Den svenske naturfredningsforening har i samarbejde med detailhandlen udviklet et privat mærke kaldet Bra Miljöval.- Reglerne for at få mærket udarbejdes på baggrund af livscyklusvurderinger. Disse vurderinger tager naturfredningsforeningens eksperter stilling til og i sidste ende er det naturfredningsforeningen der bestemmer de endelige kriterier. Alle varer, der opfylder reglerne, sættes på listen som »gode miljøvalg«. Naturfredningsforeningen kontrollerer varerne ved stikprøvekontrol.

Plastmærker

Mærkerne betyder ikke, at der er tale om genbrugsplast, men at plasten kan genanvendes.

- ♻️ PET (01) – polyethylen terephthalat: Bruges bl.a. til sodavandsflasker.
- ♻️ PE (02 eller 04) – polyethylen: Et af de mest udbredte plastmaterialer. Bruges bl.a. til poser. Betegnes også som HDPE (02) og LDPE (04) (High- og LowDensity).
- ♻️ PVC (03) – polyvinylchlorid: Indgår i mange produkter f.eks. legetøj og regntøj. Betegnes også som vinyl (V).
- ♻️ PP (05) – polypropylen: Bruges især til bildele, tovværk og gulvtæpper samt i mindre omfang som emballage til fødevarer, f.eks. stegte løg.
- ♻️ PS (06) – polystyren: Bruges bl.a. til emballagebægre (yoghurt, ymer) og engangskopper.
- ♻️ Øvrige plastmærker (07): ABS-plast der bruges til Lego og EVA (Ethylen-vinyl-acetate). Især plasten PVC belaster miljøet ved fremstilling af rå-PVC og ved forbrænding.

INDBETALINGSKORT

Kan betales i pengeinstitut og på posthuse

Kreditornummer og beløbsmodtager
81828318

GRØNNE FAMILIER
BLEGDAMSVEJ 4B
2200 KØBENHAVNN

9860

Underskrift ved overførsel fra konto

KA73

KVITTERING

Checks og lignende accepteres under forbehold af at pengeinstituttet modtager betalingen. Ved kontant betaling i pengeinstitut med terminal er det udelukkende pengeinstituttets kvitteringstryk der er bevis for hvilket beløb der er indbetalt.

Kreditornummer og beløbsmodtager
81828318

GRØNNE FAMILIER
BLEGDAMSVEJ 4B
2200 KØBENHAVNN

Kvittering

Reg.nr. Kontonr.

Indbetaler

Meddelelse til modtager

Medlemskab 2004-05 (PBS) 240 kr.

Abonnement 2004-05 (PBS) 200 kr.

Medlemskab 1 år 220 kr.

Abonnement 1 år 180 kr.

..Kroner ..Øre

Betalingsdato

..Kroner ..Øre

Til maskinel aflæsning – Undgå venligst at skrive i nedenstående felt

Dag Måned År

FIK 731 (01.99) 0000-1923

Danmarks eneste grønne forbruger- magasin

Grøn Hverdag informerer om grønne produkter og ideer - giver gode råd og vejledning. Grøn Hverdag inspirerer og gør viden til handling.

Abonnement koster 180 kr.
for fire numre.

Grøn Hverdag udkommer
fire gange om året.

Grøn Hverdag er Danmarks eneste grønne forbrugermagasin. Grøn Hverdag formidler informationer, erfaringer og holdninger, der gør den grønne hverdag lettere.

MEDLEMSKAB af Grønne Familier for hele resten af 2004 og 2005 - ved tilmelding til PBS-betalingsløsning kun **240 kr.** (normalpris 330 kr.)

ABONNEMENT på Grøn Hverdag i resten af 2004 og 2005 ved tilmelding til PBS-betalingsløsning kun **200 kr.** (normalpris 270 kr.)

www.grondefamilier.dk
tlf. 3315 3345